

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

VÉGLEGES
A6-0416/2006

27.11.2006

JELENTÉS

a fiatal nőket és a lányokat az oktatás terén érő hátrányos megkülönböztetésről
(2006/2135(INI))

Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság

Előadó: Věra Flasarová

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	9
ELJÁRÁS	13

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a fiatal nőket és a lányokat az oktatás terén érő hátrányos megkülönböztetésről (2006/2135(INI))

Az Európai Parlament,

- megerősítve az EK-Szerződés 2. cikkében, 3. cikkének (2) bekezdésében, 13. cikkében, 137. cikke (1) bekezdésének i) pontjában és 141. cikkében megállapított elveket,
- tekintettel az Európai Unió 2000-ben kihirdetett alapjogi chartájára és különösen annak 23. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. évi európai egyezményre,
- tekintettel a Bizottság 2005. június 1-jei, „Megkülönböztetésmentesség és esélyegyenlőség mindenki számára – Keretstratégia” című közleményére (COM(2005)0224),
- tekintettel a nemek közötti egyenlőségről szóló 2004. február 19-i (COM(2004)0115) és 2005. február 14-i (COM(2005)0044) bizottsági közleményre,
- tekintettel a felsőoktatás terén a minőségbiztosítással kapcsolatos további európai együttműködésről szóló, 2006. február 15-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra (2006/143/EK)¹,
- tekintettel „Az egyetemek szerepe a tudás Európájában” című, 2003. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2003)0058),
- tekintettel a felsőoktatás terén a minőségbiztosítással kapcsolatos európai együttműködésről szóló, 1998. szeptember 24-i tanácsi ajánlásra (98/561/EK)²,
- tekintettel az Európa Tanács ajánlásaira és különösen a Stockholmban 2006. június 8–9-én megrendezett, a nők és a férfiak közötti egyenlőségről szóló hatodik európai miniszteri konferencián elfogadott állásfoglalására és cselekvési tervére,
- tekintettel a hatalmi pozícióban lévő nőkről szóló 1992. évi európai konferencián Athénban tett miniszteri nyilatkozatra, amely szerint „a nők az emberiség potenciális tehetségének és készségeinek felét képviselik”,
- tekintettel a nemek közötti egyenlőségről 2005. február 4-én Luxemburgban rendezett miniszteri konferencián tett miniszteri nyilatkozatra,
- tekintettel az ENSZ 1948. december 10-i, emberi jogokról szóló egyetemes nyilatkozatára,

¹ HL L 64., 2006.3.4., 60. o.

² HL L 270., 1998.10.7., 56. o.

- tekintettel a millenniumi fejlesztési célkitűzésekre (MFC), különösen a nemek közötti egyenlőség előmozdításáról és a nők felemelkedésének biztosításáról szóló 3. MFC-re, amely előfeltétele annak, hogy megvalósítsák az egyenlőséget többek között az oktatás minden szintjén és minden egyéb munkaterületen,
 - tekintettel az 1999-ben elfogadott, a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló ENSZ-egyezményhez (CEDAW) csatolt fakultatív jegyzőkönyvre, amelynek értelmében a szerződő állam joghatósága alá tartozó olyan egyének vagy csoportok, akik állításuk szerint az említett szerződő állam által az egyezményben megállapított bármely jog megsértésének áldozatai, tájékoztathatják erről a nőkkel szembeni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó bizottságot,
 - tekintettel az 1995 szeptemberében Pekingben rendezett negyedik Nőügyi Világkonferenciára, a Pekingben elfogadott nyilatkozatra és cselekvési platformra, továbbá az ENSZ ezt követő Peking + 5 és Peking + 10 különleges ülésein a pekingi nyilatkozat vonatkozásában 2000. június 9-én, a cselekvési platform vonatkozásában pedig 2005. március 11-én elfogadott, a végrehajtással kapcsolatos további lépésekről és kezdeményezésekről szóló következtetésekre,
 - tekintettel „A nők és férfiak közötti egyenlőség: az európai szintű tevékenységek megszervezéséhez való hozzájárulás 2004–2005 között” című dokumentumra,
 - tekintettel „A nemek közötti egyenlőséget célzó közösségi keretstratégia felé (2001–2005)” című, 2000. június 7-i bizottsági közleményre (COM(2000)0413,
 - tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentéseire és beszédeire,
 - tekintettel „A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó ütemterv (2006–2010)” című, 2006. március 1-i bizottsági közleményre (COM(2006)0092),
 - tekintettel az UNESCO Oktatást mindenkinek globális ellenőrző jelentéseire (2003/2004, 2005 és 2006),
 - tekintettel az Európai Unióban élő romák helyzetéről szóló, 2005. április 28-i¹, és az Európai Unióban élő roma nők helyzetéről szóló, 2006. június 1-i² állásfoglalására,
 - tekintettel a roma integráció évtizedéről (2005–2015) szóló, 2005. február 2-án Szófiában aláírt nyilatkozatra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére (A6-0416/2006),
- A. mivel a tagállami statisztikák szerint a férfiaknál kevesebb nő szerez posztgraduális képesítést, és a jelentések szerint különféle, nemi alapú korlátok miatt a férfiaknál kevesebb nő végez egész életén át tartó tanulást,

¹ HL C 45 E., 2006.2.23., 129. o.

² *Elfogadott szövegek*, 2006.6.1., P6_TA(2006)0244.

- B. mivel a háztartási és a családi feladatokat nagyrészt még mindig a nők végzik, következésképpen pedig a továbbtanulás vagy az egész életen át tartó tanulás tekintetében a számukra rendelkezésre álló idő korlátozott,
- C. mivel az oktatáshoz – és különösen a felsőoktatáshoz – való hozzáférés különösképpen nehéz az alacsony jövedelemmel rendelkező családokból származó fiatalok számára, ez tovább erősíti a fiúk taníttatásának hagyományos kedvezményezettségét,
- D. mivel a nemek közötti egyenlőség terén az oktatásban tett jelentős előrelépés főként pozitív mennyiségi fejleményekhez – azaz az oktatás valamennyi szintjéhez hozzáférő nők számának növekedéséhez – kapcsolódik, anélkül, hogy ennek megfelelő minőségi fejlődés történne a képzési kurzusok és a szakterületek választéka tekintetében, amit elsősorban a társadalmi felfogás és a hagyományos nemi szerepek okoznak,
- E. mivel az oktatás fontos európai érték, alapvető jog és a társadalmi integráció kulcsfontosságú eszköze; mivel a képzett nőkkel szembeni kihívások és a velük szembeni előítéletek továbbra is jelen vannak a társadalomban, és mivel a képzett nők gyakran nem találnak lehetőséget a bennük rejlő lehetőségek szakmai és közéletben való kiteljesítését illetően,
- F. mivel egyes kultúrákban még mindig jelen vannak a lányok és fiatal nők oktatásba való bejutását korlátozó hagyományos és vallási előítéletek,
- G. mivel egyes tagállamokban még mindig jelen vannak a lányok és fiatal nők oktatásba való bejutását hagyományosan korlátozó vallási előítéletek,
- H. mivel a nemzeti kisebbségekből és különösen a roma kisebbségből vagy a bevándorló csoportokból származó lányok és fiatal nők oktatásba való bejutása különösen korlátozott, és/vagy azt gyakran az iskolai megkülönböztetés és a kirekesztés jellemzi, beleértve azt, hogy gyakran helyezik őket kevés forrással, nem motivált és szakképzetlen személyezettel, valamint szegényes infrastruktúrával rendelkező és nem megfelelő oktatási és vizsgáztatási módszereket alkalmazó kisegítő oktatási programokba,
- I. mivel számos tagállam nem rendelkezik megfelelően finanszírozott oktatási költségvetéssel, ugyanakkor a tanítás nagy részét nők végzik,
1. rámutat arra, hogy a lányok és nők oktatása és képzése emberi jog, és minden más társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai jog teljes körű használatának alapvető eleme;
 2. üdvözli a tényt, hogy tíz, tagállami felsőoktatási intézményben tanuló lányból átlagosan nyolc fejezi be tanulmányait, és ez a statisztika a felsőoktatási képesítés megszerzését illetően mindkét nem tekintetében esélyegyenlőségre utal, továbbá arra, hogy a nők körében magasabb a motiváció szintje, ha nem korlátozzák őket nemi alapon;
 3. rámutat, hogy az oktatásban és a kutatásban felsőfokú végzettséget szerzőkként a nők száma meghaladja a férfiakét (59%), jelenlétük mégis folyamatosan csökken, ahogy haladnak felfelé a szakmai előmeneteli ranglétrán (43% a tudományos doktori fokozatot szerzők és csak 15% az egyetemi tanárok körében);

4. üdvözlí a tényt, hogy gyakorlati intézkedéseket hoztak az ENSZ millenniumi projektjének részeként az oktatásba való bejutás tekintetében a nemek közötti egyenlőtlenség csökkentése érdekében, továbbá azt, hogy a tagállamokban nyílt vita folyik a két nem oktatásba való bejutásának egyenlő feltételeiről;
5. üdvözlí az egyetemi oktatási rendszernek a lisszaboni stratégiával összefüggő reformját, különösen az egész életen át tartó tanulás vonatkozásában, amelynek eredményeként a fiatal nők számára lehetőség nyílik tanulmányaik folytatására;
6. üdvözlí az iskolai oktatás minőségéről szóló, 2000-ben közzétett bizottsági jelentést, amely 16 mutatót elemez, köztük az oktatásba való bejutást a nemek alapján;
7. üdvözlí a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó intézet tervezett létrehozását, amelynek tevékenységei között szerepelne a két nem oktatásba való bejutásával kapcsolatos helyzet ellenőrzése az egyes tagállamokban és a világban;
8. javasolja, hogy az oktatásba való bejutás egyenlő feltételeinek politikáját nemi tekintetben differenciált statisztikák alapján értékeljék, hogy jobban kihangsúlyozzák és megoldják az egyes magasabb tudományos fokozatokhoz – beleértve a posztgraduális szintet és a tudományos kutatás, valamint az egész életen át tartó tanulás területét – való hozzáférésben és megszerzésében továbbra is meglévő egyenlőtlenségeket;
9. felszólítja a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a gyermekeiket gondozó nők és férfiak és a tanulmányaikat gyermekvállalás miatt megszakító szülők oktatásba való bejutását;
10. javasolja a szociális partnerekkel való párbeszédet abból a célból, hogy ösztönözzék őket a képzésüket megszakító és az alacsony képesítésekkel rendelkező nők oktatásba és élethosszig tartó tanulásba való bejutását javító kedvező feltételek kialakítására;
11. hivatkozik arra a tényre, hogy a nők és a férfiak fizetése közötti különbség továbbra is elfogadhatatlanul magas szintű, és nincsenek ennek csökkenésére utaló jelentősebb jelek; rámutat arra, hogy a nők átlagosan 15%-kal kevesebbet keresnek a férfiaknál, ami az egyenlő fizetésre vonatkozó jogszabályok be nem tartásának és számos strukturális egyenlőtlenség – például a munkaerő-piaci kirekesztés, a munkaszervezet, az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, az elfoglalt értékelés és fizetési rendszerek, valamint a sztereotípiák – eredménye;
12. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával küszöböljék ki a nők munkahelyi megkülönböztetésére okot adó elterjedt sztereotípiákat, ami különösen a tudomány és a technológia területén tapasztalt jelenség, ahol a nők igen csekély mértékben képviseltetik magukat, hogy fordítsanak külön figyelmet a nemek kérdésének, és hogy rendszeresen ellenőrizzék és értékeljék az adatokat;
13. felszólítja a tagállamokat, hogy az állami és magánvállalkozásoknál ösztönözzék a nők felelős és döntéshozó pozíciókhoz való hozzáférését, különös figyelmet fordítva a felsőoktatásban lévő pozíciókra;
14. arra ösztönzi a Bizottságot, hogy mozgátsa elő az egyenlőség és a lányok oktatáshoz való

egyenlő hozzáféréseinek elvét a harmadik országokkal meglévő kapcsolatokban, és különösen szomszédsági és fejlesztési támogatási politikáiban;

15. sürgeti a tagállamokat, hogy erősítsék meg a tanárnők helyzetét az oktatási rendszer magasabb szintjein és az oktatási kérdésekkel foglalkozó döntéshozatali központokban, ahol férfikollégáik még mindig többségben vannak;
16. hangsúlyozza a tanterveket és az iskolai tankönyvek tartalmát érintő reformok szükségességét az oktatás minden szintjén; javasolja, hogy a tanárok és más oktatási szakemberek képzésében érvényesítsék a kiegyensúlyozott nemi politika követelményeit, és hogy a nemi politika kérdései legyenek részei a tanárképző és más intézményekben a tanárképzésnek;
17. javasolja, hogy – a kettős megkülönböztetés elleni küzdelem jegyében, különös figyelmet fordítva a kisebbségekből és bevándorló csoportokból származó fiatal nők és lányok szokásos oktatási rendszerbe való beilleszkedését megkönnyítő multikulturális megközelítésre – a Bizottság és a tagállamok hajtsanak végre a nemzeti, etnikai és kulturális kisebbségek, és különösen a roma kisebbség számára a minőségi oktatásba való bejutást és a lányok és fiúk számára egyenlő oktatási lehetőségeket megteremtő politikát, ideértve az iskola előtti és felkészítő programokat is;
18. felszólítja a Tanácsot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nők alapvető jogait esetlegesen sértő kulturális és vallási relativizmus valamennyi formájának elutasításával tegyenek meg minden szükséges intézkedést a bevándorló nők és lányok jogainak védelme, valamint a velük szemben a származási közösségükben tapasztalt megkülönböztetés elleni küzdelem érdekében;
19. javasolja, hogy a tagállamok minden szinten támogassák az oktatáshoz való egyenlő hozzáféréssel kapcsolatos tudatosság növelését – különösen a veszélyeztetett közösségek körében – a lányok és fiatal nők oktatásba való bejutását befolyásoló előítéletek minden formájának felszámolása érdekében;
20. javasolja, hogy a tagállamok igazítsák képzési programjaikat a dolgozó fiatalok, valamint az emberek – különösen a kisgyermeket gondozó vagy szülési szabadságon lévő lányok és nők szükségleteihez; úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi technikai lehetőségek alapján lehetséges megfelelő megoldást találni;
21. nagyobb erőfeszítésekre szólít fel az észrevehetően tehetséges lányok és fiatal nők felismerésére és jobb támogatására;
22. üdvözli az EU-finanszírozású, illetve más forrásokból – ideértve a nonprofit szektort is – finanszírozott olyan oktatási programok végrehajtását és alkalmazását, amelyek célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokból származó lányok és fiatal nők oktatása; üdvözli a meglévő programok és támogatási alapok felhasználását, továbbá az új finanszírozási formák megtalálása iránti igényt; hangsúlyozza ugyanakkor annak szükségességét, hogy a jövőre tekintettel valamennyi tagállamnak sokkal többet kell befektetnie a fiatalok oktatásába;
23. javasolja, hogy költségvetéseikben a tagállamok használják fel a nemek közötti

esélyegyenlőséget figyelembe vevő költségvetés-tervezés eszközt, és ezzel kompenzálják a nemekkel kapcsolatos igazságtalanságokat, ami mindenekelőtt az oktatás javát szolgálja;

24. javasolja, hogy a tagállamok alakítsanak ki olyan nemzeti oktatási politikákat, amelyek lehetővé teszik minden lány és fiú számára, hogy megkezdjék, folytassák és befejezzék a kötelező iskolai oktatást, biztosítva azt, hogy mindaddig iskolába járjanak, amíg el nem érik a munkaerőpiacra lépés törvényes minimumétkorát, és ellenőrizzék ezeket az oktatási politikákat;
25. rámutat annak alapvető szükségességére, hogy a nemi kérdésekkel, valamint a többszörös megkülönböztetés más vonatkozásaival – például a nemzetiséggel – kapcsolatos statisztikai adatokat pontosan értékeljék, különösen mivel nem állnak mindig rendelkezésre gyermekekre és fiatalokra vonatkozóan nemi kérdések szempontjából lebontott statisztikai adatok; úgy ítéli meg, hogy ez lehetne többek között az új, nemek közötti esélyegyenlőséggel foglalkozó intézet egyik feladata;
26. kéri a tagállamokat, hogy a nők és férfiak méltóságát tükröző, előítéletektől és egyik vagy mindkét nem lebecsülésével vagy alulértékelésével járó, torz elképzelésektől mentes kép közvetítésével ösztönözzék a nemi kategóriák médiában való pozitív megjelenítését;
27. rámutat annak szükségességére, hogy az új képzési technológiákat a nők oktatási szükségleteihez kell igazítani, például a távoktatás területén a számítástechnika segítségével;
28. felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a lisszaboni stratégia részeként tegyenek lépéseket a nemek közötti digitális szakadék megszüntetésére azzal a céllal, hogy a férfiak és a nők közötti egyenlőség előmozdítására vonatkozó intézkedéseken, valamint a nők számára könnyebb hozzáférést biztosító cselekvéseken keresztül kiterjesszék az információs társadalmat, fellendítsék az e-kapacitások vásárlását, és hajtsanak végre olyan programokat, amelyek előírják, hogy meghatározott intézkedések terjedjenek ki a hátrányos helyzetű csoportokból származó nőkre, és kompenzálják a városi és vidéki területek közötti egyenlőtlenségeket;
29. ajánlja, hogy a tagállamok dolgozzanak ki rugalmasabb felnőttoktatási és egész életen át tartó tanulási programokat, hogy így a dolgozó nők és anyák az időbeosztásukat szem előtt tartó programokban tudják folytatni képzésüket, lehetővé téve ezzel azt, hogy a nők nagyobb mértékben férjenek hozzá az oktatáshoz és az alternatív oktatási programokban való részvételi lehetőséghez azért, hogy így függetlenebbé váljanak és jelentősegteljesebben tudjanak részt venni a társadalomban, még inkább előmozdítva a nemek közötti egyenlőséget;
30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

Az Európai Unió bővítése nem csupán társadalmi, kulturális és gazdasági vonatkozásokkal jár, hanem Európa számos régiójában a nemek közötti egyenlőtlenség problémáinak megoldása terén is kihívást jelent. E kérdések megjelennek a lisszaboni stratégia prioritásai között is. Jelentésemben arra az értékre összpontosítok, amely egy képesítés megszerzéséből és az ismeretek élethosszig tartó elmélyítéséből ered az egyén társadalmi szerepének kiteljesítését illetően. Bár bizonyított tény, hogy a nők és a lányok a férfiaknál és a fiúknál nem kevésbé alkalmasak oktatásra, számos okból mégis hátrányos helyzetben vannak az oktatásba, különösen a felsőoktatásba és az egész életen át tartó tanulásba való bejutást illetően. Ezen okokat gyakran természetesnek tekintik és a nők biológiai meghatározottságához kötik. Az európai társadalom azonban kulturálisan és gazdaságilag eléggé fejlett ahhoz, hogy olyan intézkedéseket alkalmazhasson, amelyek révén a nők biológiai és családi szerepéből adódó objektív akadályokat jelentős mértékben csökkentheti vagy akár kiküszöbölheti, nem beszélve a mélyen gyökerező hagyományos és vallási vagy nemi alapú előítéletek miatti akadályokról.

A. Alapvető információk a fiatal nők és lányok oktatásba való bejutásának helyzetéről

A két nem esélyegyenlősége tekintetében hét alapvető tényező ad okot a fiatal nők és lányok oktatásba való bejutásának terén a megkülönböztetésre: **(1) a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok gazdasági megfontolásai, amelyek következtében a fiúk tanulását támogatják; (2) nemi alapú előítéletek a tanulás területének megválasztásakor; (3) objektív nemi alapú okok, amelyek a tanulmányok befejezését akadályozzák; (4) nemi alapú okok, amelyek következtében a fiatal nők nem szerezhetnek magasabb szintű képesítéseket továbbtanulás révén; (5) a társadalomnak a képzett nőkkel szembeni előítéletei; (6) magasabb végzettségű nők alacsonyabb mértékű szakmai elismerése; (7) vallási előítéletek, amelyek megakadályozzák a nőket egyes országokban társadalmi lehetőségeik kiteljesítésében; (8) a bevándorlói háttérű, illetve etnikai vagy nemzeti kisebbségekhez tartozó lányok és fiatal nők oktatásba való bejutásának nehézségei.**

2004-ben tíz, EU-tagállami felsőoktatási intézményben tanuló lányból átlagosan nyolc fejezte be tanulmányait. A számadat magasabb, mint a fiúk esetében, akiknek csak az egynegyede, ami igazolja, hogy a lányok és a fiatal nők nem kevésbé motiváltak vagy alkalmasak a fiúknál és fiatal férfiaknál a képesítés megszerzésére. Azonban a tanulmányaikat folytató vagy tudományos pályára lépő lányok és fiatal nők aránya csökken. Bár az egyetemi oklevéllel rendelkező nők és férfiak aránya 59 %-41 %, a PhD-fokozatot szerzőknek csak 43 %-a, az akadémiai doktori fokozatot szerzőknek pedig csak 15 %-a nő. E szám adatok mutatják a nők között az egész életen át tartó tanulás területén meglévő jelentős egyenlőtlenséget. Hasonló a helyzet az egyetemi tanulmányok befejezését követően a nők tudományos szférán kívüli továbbtanulását illetően is, ami arra utal, hogy a két jelenség oka ugyanaz: a nemek hosszú ideje tartó egyenlőtlensége.

A nők felsőoktatásba való bejutását, akadémiai fokozatszerzését és egész életen át tartó

tanulását korlátozó „természetes” okok között szerepel az anyaság és a család. Az a szemlélet, amely e két értéket az esélyegyenlőség területén való objektív akadállyal tekinti, abból a hagyományos félreértésből fakad, amely szinte minden EU-tagállamban és világszerte jelen van. Ráadásul ezt a nézetet a férfiak és a nők egyaránt osztják.

A gyermekgondozás és a családról való gondoskodás egyes esetekben csökkenti a nőknek a tanulmányok folytatása iránti érdeklődését. Számos, gyermekszüléskor tanulmányait megszakító nő egyúttal feladja a tanulmányok folytatásának gondolatát is.

A családok szociális helyzetének javítására törekedő uniós politika ellenére még mindig számos család van, amelynek helyzete nem teszi lehetővé gyermekeik egyetemi tanulmányainak támogatását. Sajnos nem mindig lehet állami vagy uniós forrásokból megoldást találni a szociális hátrányokra ösztöndíjak, kölcsönök vagy más támogatási formák révén. A szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok körében elterjedt vélemény, hogy az oktatás olyan luxus, amelyet nem engedhetnek meg maguknak. A két nemre vonatkozó hagyományos előítéleteknek megfelelően a fiúk gyakran elsőbbséget élveznek a lányokkal szemben.

A tanulás területének kiválasztásakor számos régi előítélet jelentkezik a nemek „természetes” adottságait illetően, amelyek szerint a fiúk és a férfiak általában jobban érdeklődnek a műszaki területek iránt, mint a lányok. Emiatt egyes területeken még mindig az egyik nem van túlsúlyban a másikkal szemben. E nézet ezt követően a munkahelyválasztásra is kihat, mivel még mindig sok sztereotípiát él az illetően, hogy a férfiak, illetve a nők számára melyek a „megfelelő” munkahelyek.

Emellett elterjedt nézet, hogy a „tipikus” női munkákat rosszabbul fizetik. E sztereotípiát olyan szakmákra vonatkozik, mint az ápolónőké vagy a tanítónőké és középiskolai tanároké. Számos szakmát érint a nemek közötti ilyen egyenlőtlenség.

A nők és a lányok oktatás terén történő megkülönböztetésének egyik fő problémája a tanult és képzett nők szakmai helyzete. A munkahelyen a vezetői beosztás betöltésére képesítéssel rendelkező nőket a férfiak potenciális veszélyforrásnak tekintik. Ez összefügg azzal a hagyományos felfogással is, amely szerint a férfiak a kenyérkeresők, mivel ők keresnek többet. A szakmai környezetében magasabb beosztásra és magasabb fizetésre törekvő nőket szabálysértőnek tekintik, illetve olyanoknak, akik elveszik a férfiak megélhetési forrásait.

Hasonló probléma a tanult, sikeres nők családi helyzete. E területen szintén az az elterjedt nézet, hogy a férfi legyen sikeresebb a partnerek közül. Ez a modell számos nő számára is természetes, és gyakran maguk a nők szeretnék elkerülni a problémákat. A partnerek közötti ilyenfajta nézeteltérések gyakran rejtve maradnak, ami annál komolyabb probléma, mivel a kapcsolat felbomlásához vezethet. A nők nehéz helyzetben találják magukat, amelyet gyakran úgy oldanak meg, hogy feladják a karriert és a továbbtanulást.

Bár az uniós tagállamokban a fiatal nők és lányok oktatásba való bejutását illetően nincsenek jogi korlátozások, ott merülhetnek fel akadályok, ahol mélyebben gyökereznek a vallási hagyományok és dogmatikus nézetek, továbbá a nemek közötti hagyományos egyenlőtlenség. Ezeket a sajátosságokat inkább Európa vidéki területein találjuk meg, amely területeken erős a vallásosság, továbbá olyan országokban, ahol az esélyegyenlőségnek még mindig nem

szenteltek elég figyelmet.

Az oktatásba való bejutást korlátozó egyik tényező a hallgatói mobilitás. A különösen felsőoktatási intézményben történő tanulás gyakran azzal jár, hogy elkerülhetetlen az utazás, ami azt jelenti, hogy itt a lányok és a fiatal nők a fiúkhöz és a férfiakhoz viszonyítva hátrányba kerülnek. Európa számos országában még mindig nem elfogadott a társadalomban, hogy a nők és a lányok fiúkhöz és férfiakhoz hasonlóan szabadon, egyedül utazzanak. A nők és a lányok iránt szexuális érdeklődés támadhat, vagy erőszak áldozataivá válhatnak.

A bevándorló csoportokból érkező lányok és fiatal nők, illetve az etnikai vagy nemzeti kisebbségekből származók oktatásba való bejutása korlátozott. E tény gyakran olyan mennyiségi tényezőkből fakad, amelyek az adott csoport nyelvén oktatást kínáló oktatási intézmények számából adódnak, és nem a közvetlen megkülönböztetés jelei. Azonban az ilyen csoportok tagjai nyelvi okokból bizonyos hátrányban vannak, ha számukra idegen nyelvet használó iskolákban kell tanulniuk. Ez különösen probléma egyes uniós tagállamokban a roma lakosság számára, mivel roma oktatási rendszer hiányában a roma gyerekek nem az anyanyelvükön tanulnak.

B. A fiatal nőkkel és lányokkal szemben az oktatásba való bejutásuk terén tanúsított megkülönböztetésre vonatkozó közösségi politika

A férfiak és nők egyenlőségének elve a közösségi jognak a Szerződés 2. cikkében és 3. cikkének (2) bekezdésében megállapított és az Európai Bíróság joggyakorlata által egyértelművé tett alapelve. A Szerződés értelmében a Közösség egyik sajátos feladata és célkitűzése a férfiak és a nők közötti egyenlőség, és a Közösség aktívan ösztönzi ezen egyenlőségnek minden közösségi intézkedési területen való megvalósítását.

Más dokumentumok mellett a Bizottság közzétett egy, „A férfiak és nők közötti egyenlőségre vonatkozó ütemterv 2006–2010” című dokumentumot, amelynek 5. fejezete kitér a nemi sztereotípiák oktatás, képzés és kultúra területén történő kiküszöbölésére. A dokumentum szerint az EU tagállamaiban folyamatosan törekszenek a munkahelyi esélyegyenlőség területén az elterjedt sztereotípiák kiküszöbölésére. A jelentés szerint az EU politikájának figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy a nemi sztereotípiák ellen már fiatal kortól küzdeni kell, ideértve a lányok és a fiatal nők oktatási megkülönböztetését is. Az esélyegyenlőségi politikának ezért az iskolai környezettel és a családi neveltetéssel kell kezdenie. A tanárok és oktatási alkalmazottak tanárképzésben és más intézményekben történő képzését e célból ki kell igazítani. A jövőbeli tanárok szakmai felkészítésekor nagyobb súlyt kell fektetni a nemi kérdésekre. Az oktatási és képzési rendszerben a fiataloknak megfelelő, kiegyensúlyozott oktatásban kell részesülniük a nemekre tekintet nélkül, és a nemek kérdését tükrözni kell a tartalom strukturálásában és a tankönyvek megtervezésekor minden típusú iskolában és tantervben.

Ez a jelentés a lányokkal és fiatal nőkkel szemben az oktatás területén történő esetleges megkülönböztetés leglátványosabb szempontjaira összpontosít. Az előadó tisztában van azzal, hogy az EU nem homogén egész a nemi kérdések megközelítését és értelmezését illetően, és kulturális hagyományokból és vallásból adódó különbségek vannak. Bár e regionális különbségek fokozatosan eltűnnek majd a valamennyi uniós tagállamban megvalósuló pozitív fejlemények eredményeként, ezek ismét előtűnnek majd a közeljövőben csatlakozó új

tagállamok belépésekor. Ezen új tagállamok különösen új és bonyolult kérdéseket vetnek fel majd a nemek problémáját illetően, mivel ezek elsősorban a Balkán bonyolult kulturális és vallási körülményeivel áthatott országok. Az előadó véleménye szerint ezért a nemi kérdések megfelelő megoldási lehetőségeinek megtalálása egyre nagyobb jelentőséggel fog bírni az Európai Unióban, nem utolsósorban az oktatás terén.

ELJÁRÁS

Cím	A fiatal nőket és a lányokat az oktatás terén érő hátrányos megkülönböztetés
Eljárás száma	2006/2135(INI)
Illetékes bizottság A plenáris ülésen való bejelentés dátuma	FEMM 15.6.2006
Véleménynyilvánításra felkért bizottság(ok) A plenáris ülésen való bejelentés dátuma	CULT 15.6.2006
Nem nyilvánított véleményt A határozat dátuma	CULT 12.7.2006
Előadó(k) A kijelölés dátuma	Věra Flasarová 24.4.2006
Korábbi előadó(k)	
Vizsgálat a bizottságban	12.9.2006 4.10.2006 13.11.2006
Az elfogadás dátuma	13.11.2006
A zárószavazás eredménye	+ 22 - 0 0 0
A zárószavazáson jelen lévő képviselők	Edit Bauer, Hiltrud Breyer, Maria Carlshamre, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Livia Járóka, Piia-Noora Kauppi, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Marie-Line Reynaud, Teresa Riera Madurell, Raúl Romeva i Rueda, Amalia Sartori, Eva-Britt Svensson, Anne Van Lancker, Corien Wortmann-Kool, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Anna Hedh, Zita Pleštinská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (178. cikk (2) bekezdés)	Albert Deß
Benyújtás dátuma	27.11.2006
Megjegyzések (egy nyelven állnak rendelkezésre)	